

Ajakirja Turvalisuskompass toimetamispoliitika

Artiklite eelretsenseerimine ja avaldamine

Avaldatavate artiklite akadeemilise kvaliteedi kindlustamiseks ja hoidmiseks kõik Turvalisuskompassi kaastöökis esitatud ja nõuetele vastavad käsikirjad eelretsenseeritakse. Kõikide käsikirjade võrdse kohtlemise tagamiseks kasutatakse retsenseerimisel nn topeltpimedat retsenseerimisprotsessi: käsikirja autor jääb retsensentidele anonüümseks, samuti jäävad retsensendid käsikirja autori jaoks anonüümseks. Retsenseerimiseks esitatud kaastöödega tutvub esmalt ajakirja toimetuskolleegium. Käsikirjad, mille puhul on toimetuskolleegium otsustanud, et need sobivad ajakirja teemadega ning on vormistatud nõuetekohaselt, saadetakse retsenseerimiseks vähemalt kahele retsensendile.

Iga käsikirja retsenseerib kaks eksperti. Vajaduse korral pööratakse lisahinnangu saamiseks veel mõne spetsialisti poole.

Retsensentidel palutakse käsikirja puhul hinnata esitatud teadustöö pädevust ja terviklikkust, teema asjakohasust ja olulisust ning kirjutise keelelist kvaliteeti. Retsensentidelt küsitakse samuti käsikirja täiustamiseks kommentaare ja soovitusi.

Otsus käsikirja avaldamise kohta lähtub retsensentide tagasisidest. Kaastöö avaldamiseks peab vähemalt üks retsensent andma käsikirjale positiivse hinnangu.

Väga vastandlike retsensioonide või autori ja retsensentide eriarvamuste korral annab lisanõu ja -hinnangu toimetuskolleegium. Vajaduse korral küsitakse veel ühe retsensendi või kolleegiumiliikmete retsensiooni.

Lähtudes akadeemilisest heast tavast, retsenseeritakse ja võimaldatakse autoril üht käsikirja täiendada kahel korral.

Kõik kaebused, vastulaused ja järelepärimised tuleb saata kolleegiumile. Lõplik vastutus kaastööde avaldamise ja akadeemilise kvaliteedi eest lasub toimetuskolleegiumil ning peatoimetajal. Põhjendatud eriarvamused ja kaebused vaatab toimetuskolleegium üle, lähtudes akadeemilisest heast tavast ja/või Eesti Vabariigi õigusaktidest.

Käsikirja autorsus

Kõik osapooled, kes on märkimisväärselt panustanud käsikirja valmimisse, peavad olema autoritena nimetatud. Artikli esimese autori määramine, kaasautorite nimede järjestus ning teised publitseerimisega seotud tunnustused peavad olema seotud autorite teadusliku ja ametialase panusega käsikirja valmimisse. Kui käsikiri toetub suurel määral üliõpilase kursuse- või lõputööle, loetakse üliõpilane üldjuhul artikli esimeseks autoriks.

Tunnustused

Kõik panused käsikirja valmimisse, mis ei ole otseselt seotud käsikirja autorsusega, sh tänusõnad nõustamise, tehnilise abi või projekti rahastamise eest, lisatakse „Tunnustuse“ ossa. Tunnustused lisab töö autor avaldamiseks esitatavale käsikirjale. Autorite anonüümsuse tagamiseks eelretsenseeritavale käsikirjale tunnustusi ei lisata.

Teadustöö rahatus

Turvalisuskompassi toimetuskolleegium palub, et kõik autorid esitaksid, kus vähegi kohane, teadustöö või uuringu rahastamisallika (nt projekti, teadusgranti info). Ka see, kui artiklil puudub eraldiseisev toetusallikas, tuleb autoritel välja tuua.

Huvide konflikti deklareerimine

Turvalisuskompassi toimetus palub, et käsikirja autorid annaksid juba käsikirja esitamisel teada võimalikest huvide konfliktist, mis käsikirja esitamise ja/või artikli avaldamisega kaasneda võivad. Puuduva huvide konflikti korral ei ole autoritel vaja seda käsikirja esitamisel eraldi mainida.

JUHEND KAASTÖÖ AUTORILE

Kaastöö esitatakse elektrooniliselt aadressil teadusinfo@sisekaitse.ee
E-kirja pealkirjaks märgitakse TURVALISUSKOMPASS KAASTÖÖ

Kaastöö esitamine eelretsenseerimisele:

Kaastöö eelretsenseerimiseks tuleb esitada (ühes e-kirjas) järgmised dokumendid:

1) eraldi tekstidokument, mis sisaldab järgmist informatsiooni: autori/autorite nimi, e-postiaadress(id), autori/autorite institutsionaalne kuuluvus; kaastöö pealkiri;

2) kaastöö käsikiri tekstidokumendina (anonümiseeritult!), mis sisaldab peale põhiteksti ka artikli pealkirja, eestikeelset ülevaadet, võtmesõnu;

* Kõik viited teksti autoritele, mis võivad viidata autori identiteedile, peavad olema tekstist kõrvaldatud (k.a viited enda varasemale tööle tuleb vormistada nii, et retsensendile ei ole autori identiteet ilmne).

* Tabelid, joonised ja pildid peavad tekstifailist olema välja võetud, kuid tekstifailis peab tabelite, jooniste ja piltide asukoht olema täpselt märgitud.

3) eraldi fail, mis sisaldab tabeleid, jooniseid, pilte ja muud illustreerivat materjali (vajadusel esitada eraldi pildifailid).

* Pildid tuleb esitada originaalvärvides (st mustvalged või värvilised).

* Tabelid, joonised ja muud illustratsioonid tuleb esitada originaalformaadis (nt tabelid Exceli formaadis, mitte kuvatõmmisena tekstidokumenti integreeritult).

Retsenseeritud kaastöö taasesitamine artikli avaldamiseks

Esitades kaastöö pärast retsenseerimist ja paranduste sisseviimist, tuleb toimetusele saata:

1) eraldi tekstidokument, mis sisaldab järgmist informatsiooni: autori/autorite nimi, autori/autorite lühitutvustus (kuni 1000 tähemärki, koos tühikutega), tunnustused ja informatsioon rahastuse kohta, e-postiaadress(id), autori/autorite institutsionaalne kuuluvus, kaastöö pealkiri;

2) kaastöö täienduste või parandustega käsikirja tekstidokument, mis sisaldab artikli pealkirja, eestikeelset ülevaadet ja võtmesõnu;

* Tabelid, joonised ja pildid peavad tekstifailist olema välja võetud, kuid tekstifailis peab tabelite, jooniste ja piltide asukoht olema täpselt märgitud.

3) eraldi fail, mis sisaldab tabeleid, jooniseid ja pilte (vajadusel esitada eraldi pildifailid);

* Pildid tuleb esitada originaalvärvides (st mustvalged või värvilised) ja võimalikult kõrge resolutsiooniga.

* Tabelid ja joonised tuleb esitada originaalformaadis (nt tabelid Exceli formaadis, mitte kuvatõmmisena tekstidokumenti integreeritult).

4) eraldi fail, milles autor selgitab, kuidas on retsensentide kriitikale vastatud.

AJAKIRJA KAASTÖÖ VORMISTAMISE JUHEND

1. ÜLEVAADE

Turvalisuskompass avaldab kaht liiki kaastöid – tavaartikleid ja ülevaateartikleid.

Tavaartikli kogumaht on kuni 60 000 tähemärki (koos tühikutega) ning see sisaldab kõiki artikli osi (k.a artikli eestikeelne ülevaade, võtmesõnad, kasutatud allikate loetelu, allmärkused), ent mitte autorituvustust.

Ülevaateartikli (nt konverentside ülevaated, teadus- ja arendusprojektide ülevaated) maht on kuni 18 000 tähemärki (koos tühikutega) ja see sisaldab kõiki artikli osi (k.a artikli eestikeelne ülevaade, võtmesõnad, kasutatud allikate loetelu, allmärkused), ent mitte autorituvustust.

Kaastöö käsikiri esitatakse elektrooniliselt .docx-failina.

Käsikirjas kasutatakse kirjatüüpi Times New Roman suurusega 12 punkti (tabelid ja joonised kirjasuurusega 10 punkti). Kiri on musta värvi, reavahe on 1,5 ning tekst on rööpjoondatud (*Justify*). Teksti tuleb lisada leheküljenumbreid.

Kaastöö algab eestikeelse ülevaatega. Lõiku alustab poolpaksus kirjas pealkiri „**Ülevaade.**“ (lõpus punkt), millele järgneb samalt realt tekst. Ülevaate maht on kuni 1000 tähemärki (tühikutega).

Ülevaatele järgnevad eestikeelsed võtmesõnad (kuni viis). Võtmesõnad on püstkirjas ja nende loetelu vormistatakse järgmiselt:

Võtmesõnad: liiklusohutus, kaugseire, lineaarmõõtmine, välikatse, fotogramm-meetria

Eestikeelsele ülevaatele järgneb ingliskeelne ülevaade. Lõiku alustab poolpaksus kirjas pealkiri „**Overview.**“ (lõpus punkt), millele järgneb samalt realt tekst. Ülevaate maht on kuni 1000 tähemärki (tühikutega).

Ülevaatele järgnevad ingliskeelsed võtmesõnad (kuni viis). Võtmesõnad on püstkirjas ja nende loetelu vormistatakse järgmiselt:

Keywords: traffic safety, remote sensing, linear measurement, field test, photogrammetry

Tunnustused ja rahastuse informatsioon avaldatakse joonealuse märkusena ülevaate juures.

2. TEKSTI LIIGENDUS

Kaastöö on liigendatud nummerdatud peatükkideks ja alapeatükkideks.

Näide:

Ülevaade

Võtmesõnad

Sissejuhatus

2. Esimene põhipeatükk

2.1. Esimene alapeatükk

2.2. Teine alapeatükk

3. Teine põhipeatükk

Kokkuvõte

Kasutatud allikate loetelu

Autoritativustus

3. ILLUSTREERIV MATERJAL

Kõik käsikirjas esitatavad tabelid, joonised, skeemid, pildid ja diagrammid jm illustreeriv materjal esitatakse käsikirjaga koos, eraldi faili või failidena.

Käsikirja sees tähistatakse illustreeriva materjali asukoht (nt „siin/siia pilt 1“, „siin/siia diagramm 2“).

Kõik illustreeriv materjal nummerdatakse. Tekst teab sisaldama viiteid kogu illustreerivale materjalile (nt „vt diagramm 1“, „vt skeem 2“).

Tabelil on pealkiri, mis paikneb tabeli kohal. Joonisel, pildil, skeemil, diagrammil jm illustreerival materjalil on allkiri, mis paikneb illustreeriva materjali all. Tabeli pealkirja kirjasuurus on 12 punkti, joonise jm allkirja kirjasuurus on 10 punkti. Kirjastiil on Times New Roman ning tekst on joondatud vasakule. Tabeli pealkirja ega joonise jm allkirja või sellele järgneva allikaviite lõppu ei panda punkti.

Kõik tabelid, joonised, skeemid, pildid ja diagrammid jms illustreeriv materjal tuleb esitada **töödeldaval kujul**.

Kõik tabelid, joonised, skeemid, pildid ja diagrammid jm illustreeriv materjal tuleb esitada originaalvärvides (st kas mustvalge või värvilisena) võimalikult kõrge resolutsiooniga ja võimalusel originaalformaadis.

Tabel tuleb esitada .exl-faili formaadis, mitte kuvatõmmisena .docx-formaati konverteeritult või kleebitult.

4. LÜHENDID

Vähem tuntud lühendid seletatakse nende esmakordsel mainimisel sulgudes lahti, nt *EKS* – Eesti Kirjanduse Selts, *Kübl* – Küberneetika Instituut.

Pikemad nimetused ja termin, mille kohta kasutatakse edasises kokkuleppelist lühikuju, seletatakse esmakordsel mainimisel samuti sulgudes lahti, nt The GSM Association (edaspidi GSMA).

Üldkasutatavaid lühendeid (jne, vms, nt, EL, WHO, PPA) ei ole vaja selgitada.

Võõrkeelsete sõnaühendite puhul võib kasutada kas lähtekeelset lühendit või tõlgitud sõnaühendist saadud eesti lühendit. Eestikeelse vaste olemasolul tuleb seda kasutada, nt GDPR (ingl) – General Data Protection Regulation = Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärus (lühend ELIKÜM); ÜRO = Ühinenud Rahvaste Organisatsioon.

Lühendite järele üldjuhul punkti ei panda, v.a võõrkeelsed lühendid (nt „page“ – p., „pages“ – pp.).

5. KALDKIRJA JA JUTUMÄRKIDE KASUTAMINE

Kaldkirja pannakse terminid, võõrkeelsed sõnad ja tsitaadid (kuni 40 sõna), mis ilmnevad tekstis/pole mõeldud eraldi esitamiseks (väljatõsted).

Kaldkirja ei panda nimesid ja nimetusi k.a võõrkeelseid nimetusi ning võõrkeelsetest nimetustest moodustatud akronüüme.

Jutumärkidesse pannakse kirjakeele normist lähtuvalt tekstis ilmnevad eestikeelsed tsitaadid (kuni 40 sõna) ja pealkirjad (sh dokumendid, teosed, sarjad, rubriigid, pealkirjastatud üritused).

Üldistes õigekirjaküsimustes aitab näiteks

* „Eesti keele käsiraamat“ (<https://www.eki.ee/books/ekkr20/ekkr20.pdf>);

* „Eesti õigekeelsuskäsiraamat“ (<https://keeleabi.eki.ee/viki/>);

* „Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018“ (<http://www.eki.ee/dict/qs/>), „Ametniku seletussõnaraamat“ (<https://www.eki.ee/dict/ametnik/>) ja

* Maire Raadiku „Väikesed tarbetekstid“
(https://keeleabi.eki.ee/pdf/vaikesed_tarbetekstid2.pdf).

6. TSITEERIMINE

Lühemad tekstis ilmnevad tsitaadid pannakse jutumärkidesse, pikemad tekstis ilmnevad tsitaadid (alates 40 sõna) esitatakse eraldi taandatud lõiguna. Lõigu moodustava tsitaadi kirjasuurus on 10 punkti, taane põhiteksti vasakust äärest 1 cm.

Näiteks:

Üheks keerukamaks ja olulisemaks rahvusvaheliseks aruteluteemaks on osutunud rahvusvahelise õiguse kohaldumine küberruumile. ÜRO tasandil tajutud vajadusest suurema õigusselguse järele ning riikide põhimõttelisest valmisolekust seda selgust otsida ja luua annavad märku ÜRO Peaassamblee kokku kutsutud kübereksperptide grupid (UN GGE). Nende 2013. ja 2015. aasta raportites tunnustatakse sõnaselgelt rahvusvahelise õiguse kohaldumist küberruumis. 2017. aasta grupp ei suutnud siiski lõppraportis kokku leppida ning riigid ei ole aastaks 2018 jõudnud lähemale konsensusele, kuidas rahvusvaheline õigus küberruumis kohaldub. (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, 2018, lk 9)

Kui **tsitaati ei kasutata täielikult**, pannakse ära jäetud sõnade asemele väljajätupunktid (kolme punkti ja kaldkriipsude kombinatsioon ehk /.../). Tsitaat pannakse jutumärkidesse ja sellele järgneb viide.

Näiteks:

„Tsitaat ehk otselaen on täpselt – kuni võimalike fakti- ja kirjavigadeni – algupärase tekstiga kokkulangev. /.../ Pane tsitaat alati jutumärkidesse” (Hirsjärvi *et al.*, 2005, lk 109–110).

Tsitaat esitatakse originaalkujul k.a tekstis esinevad vead, nt kirjavead.

Tsitaadis tehtud muutused k.a asendatud või lisatud sõnad ja tähed, originaalsõnastuse esiletõstmine jms, märgitakse nurksulgudesse.

7. VIITAMINE

7.1. Viitamisepõhimõtted

Kaastöös kasutatakse Harvardi stiilis viitamist, s.t viide on esitatud teksti sees ümarsulgudes ja see algab autori perekonnanimega, millele järgneb ilmumisaasta ning väga täpsete andmetega teksti ning tsitaadi korral koma järel leheküljenumber või -numbrid. Kasutatud allikate loetelu esitatakse käsikirja lõpus.

Viitamisel eristatakse viidet ühele lausele (või selle lause väiksematel üksustele) ja viidet mitmest lausest koosnevale tekstiüksusele. Kui viidatakse ühele lausele, pannakse viide enne lauselõpupunkti. Kui viidatakse lõigule, pannakse viide pärast punkti.

Leheküljenumbrite märkimine tekstisiseses viites. Ajakirja üldine põhimõte on, et leheküljenumbrid märgitakse viitesse alati, sest see hõlbustab lugejal refereeritava või tsiteeritava teksti leidmist. Kui mõne allika puhul (nt internetiallikas, loengumaterjal) ei ole leheküljenumbreid lisatud, jäetakse need ka viites erandkorras lisamata.

Kasutades võõrkeelset materjali, koostatakse kirje viidatava algallika keeles, seega esitatakse ka kõik lühendid vastavas keeles (nt lehekülg inglise keeles mitmuses: pp. 5–10, ainsuses: p. 5, eesti keeles: lk 5–10).

Näide viitest lausele:

Üliõpilaste hoiakuid lõputöö kirjutamisel mõjutavad: akadeemiline võimekus, õnn ja teadmistele orienteeritus, need kolm muutujat on ka sügava õpistiili ennustajateks (Sachs, 2002, p. 6).

Näide viitest lõigule:

Kvalitatiivsete uuringute täpne defineerimine on keeruline ning teaduskirjanduses on eri autorid esitanud erinevaid määratlusi. Mitmes õpikus tutvustatakse kvalitatiivseid uuringuid pigem näidete ja kirjeldustega kui täpse definitsiooniga. (Laherand, 2008, lk 15, 17)

7.2. Viidete ülesehitus

Tekstisisesene viitamine ühe autoriga allikale. Kui lauses ei nimetata autorit, märgitakse sulgudesse nii autor kui ka aastaarv. Kui lauses nimetatakse autorit, pole sulgudes nime kordamine vajalik.

Viitamine mitme autoriga allikale. Kui allikal on rohkem kui kaks autorit, kirjutatakse tekstisisesesse viitesse esimene autor ja seejärel lühend *et al.* (nt Ploom *et al.*, 2007, lk 70). Viidatud allikate loetelus märgitakse kõik autorid samas järjekorras, nagu nad allika tiitellehel on esitatud.

Eestikeelsete allikate puhul kasutatakse sidesõna „ja” või „&” (nt Sootak ja Pikamäe, 2009, lk 275 või Sootak & Pikamäe, 2009, lk 275). **Võõrkeelsete** allikate puhul kasutatakse ainult märki „&” (nt Pollitt & Bouckaert, 2000, pp. 24–25).

Viitamine ühele allikale mitmes järjestikus lõigus. Kui ühest allikast on refereeritud mitu lõiku järjest, tuleb iga lõigu lõppu panna viide.

Kui ühe ja sama autori tööd on ilmunud samal aastal, eristatakse need tähtedega nii tekstis kui ka kirjanduse loetelus (nt Kitsnik, 2008a, lk 14; Kitsnik, 2008b, lk 35).

Viitamine korraga mitmele allikale. Mitmele allikale viidates eraldatakse need omavahel semikooloniga ja allikad järjestatakse kronoloogiliselt või sama publitseerimise aasta korral tähestikuliselt.

Näiteks:

Posttraumaatiline stress võib põhjustada mitmeid vaimseid probleeme: depressiooni, söömishäireid, unehäireid, ärevust, enesetapumõtteid vms (Kaufman & Widom, 1999, p. 347–348; Sarkar & Sarkar, 2005, p. 407).

Kui tiitellehel on nimetatud kollektiivne autor (nt teadusasutus, ministeerium), osutatakse sellele kui autorile (nt Politseiamet, 2002, lk 99). Kollektiivse autori korral võib kasutada lühendit, kuid esimest korda viitamisel tuleb selle täielik nimetus välja tuua ja seejärel esitada sulgudes edaspidine kasutamine (nt Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi PPA)).

Tekstisiseste viidete vormistus allika nimetuse lühendamise korral

Allikale esimest korda viidates: (Politsei- ja Piirivalveamet, 2017, lk 11)

Allikale edaspidi viidates: (PPA, 2017, lk 13)

Kui tiitellehel pole autoreid märgitud, vaid on koostaja või toimetaja nimi, märgitakse viitesse see. Kui aga ka viimaseid ei ole, märgitakse ladinakeelne lühend *Anon.* (anonüümne).

Tekstisiseste viidete vormistus allika autori/autorite puudumise korral:

Londoni olustikku kirjeldab autor groteskselt ([*Anon.*], 1850, p. 10).

Kasutatud allikate loetelu kirje allika autori/autorite puudumise korral:

[*Anon.*], 1850. *The String of Pearls: A Domestic Romance*. London: Edward Lloyd.

Väljaandmise koht ja kirjastuse puudumine. Juhul kui allika tiitellehele ega tiitellehe pöördele ei ole märgitud väljaandmise kohta, kirjutatakse viidatud allikate loetelu kirjesse *s.l.* (*sine loco*), või kui ei ole märgitud, milline kirjastus on raamatu välja andnud, siis kirjutatakse *s.n.* (*sine nomine*).

Kasutatud allikate loetelu kirje väljaandmise koht või kirjastuse puudumisel:

Calder, P.R., 2012. *A brief introduction to quantum mechanics*. [s.l.]: Science Today.

Calder, P.R., 2012. *A brief introduction to quantum mechanics*. New York: [s.n.].

Allika väljaandmisaasta puudumine. Juhul kui allika tiitellehele ega tiitellehe pöördele ei ole märgitud väljaandmise aega, kirjutatakse viidatud allikate loetelu kirjesse *s.a.* (*sine anno*).

Tekstisise viidete vormistus väljaandmisaasta puudumise korral:

Calder ([s.a.], lk 16) esitab tekkepõhjuste väljaselgitamiseks kolm hüpoteesi

Kasutatud allikate loetelu kirje allika väljaandmisaasta puudumisel:

Calder, P.R., [s.a.]. *A brief introduction to quantum mechanics*. New York: Science Today

Leheküljevahemiku märkimisel kasutatakse mõttekriipsu („–“, s.o Ctrl + miinusmärk), mitte sidekriipsu („-“).

8. ALLMÄRKUSTE EHK JOONEALUSTE MÄRKUSTE KASUTAMINE

Kui käsikirjas on vaja teksti lisada mingi täpsustus, võib selleks kasutada allmärkusi. Allmärkus lisatakse lehe alla eraldatuna joonega lehe alumise veerise kohale. Allmärgused võivad hõlmata kuni veerand lehekülge. Allmärkuse tekst arvestatakse käsikirja teksti mahu hulka (st käsikiri koos allmärkustega võib olla tavaartikli puhul vastavalt 60 000 tähemärki koos tühikutega ja ülevaateartikli puhul 18 000 tähemärki koos tühikutega).

VIITAMINE (KODULEHELE)

Sagedamini esinevad allikatüübid, viitamise näited

I RAAMAT

1. Viitamine ühe autoriga allikale

Viide teksti sees:

Mikk (2012, lk 73) rõhutab, et testament võimaldab abikaasadel viia ellu nende ühine tahe surma korral, kusjuures pärijaks jääb kauem elav abikaasa.

Üliõpilaste hoiakuid lõputöö kirjutamisel mõjutavad akadeemiline võimekus, õnn ja teadmistele orienteeritus, need kolm muutujat on ka sügava õpistiili ennustajateks (Sachs, 2002, p. 106).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Mikk, T., 2012. *Pärimisõigus*. 2., muudetud trükk. Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Riigikontroll, 2013. *Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilitamisest 2012.–2013. aastal. Riigikontrolöri kokkuvõtte Eesti riigi arengu ja majanduse probleemidest*. Tallinn: Riigikontroll.

2. Viitamine mitme autoriga allikale

Kui allikal on rohkem kui kaks autorit, kirjutatakse tekstisisese viitesse esimene autor ja seejärel lühend *et al.* (nt Ploom *et al.*, 2007, lk 70).

Viidatud allikate loetelus märgitakse kõik autorid samas järjekorras, milles nad allika tiitellehel on esitatud.

Eestikeelsete allikate puhul kasutatakse sidesõna „ja” või „&” (nt Sootak ja Pikamäe, 2009, lk 275 või Sootak & Pikamäe, 2009, lk 275).

Võõrkeelsete allikate puhul kasutatakse ainult märki „&” (nt Pollitt & Bouckaert, 2000, pp. 24–25).

2.1. Kahe autoriga allikas

Viide teksti sees:

Sootak ja Pikamäe (2009, lk 275) leiavad, et toimepandud kuriteo raskus on esimene asi, mida peaks kuriteo asjaolude puhul arvesse võtma.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Sootak, J. & Pikamäe, P., 2009. *Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne*. 3., täiendatud ja ümbertöötatud väljaanne. Tallinn: Juura.

Sootak, J. ja Pikamäe, P., 2009. *Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne*. 3., täiendatud ja ümbertöötatud väljaanne. Tallinn: Juura.

2.2. Enam kui kahe autoriga allikas

Viide teksti sees:

Ploom *et al.* (2007, lk 70) toovad välja, et inimest, keda on sunniviisiliselt kohale toodud, võib kinni pidada ainult vajaliku menetlustoimingu läbiviimise aja.

Kasutatud allikate loetelus:

Ploom, T., Koolmeister, I., Kangur, A., Lind, S., Pajula & E. Sirk, I., 2007. *Väärteomenetluse seadustik. Kommenteeritud väljaanne*. Tallinn: Juura.

II PEATÜKK RAAMATUS VÕI KOGUMIKUS

1. Autoriga peatükk

Viide teksti sees:

Raska (2005, lk 161) leiab, et avaliku korra ja inimeste turvalisuse kaitse eest seisvad riigiasutused ja teised organisatsioonid mõjutavad turvalisuse olukorda kas või lootuse sisendamise kaudu.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Raska, E., 2005. Ühiskonna turvalisus kui missioon. Rmt: *Eesti edu hind: Eesti sotsiaalne julgeolek ja rahva turvalisus*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus, lk 161–169.

2. Peatükk toimetatud raamatus või kogumikus

Viide teksti sees:

Selle kohta, kuidas Siseministeeriumi haldusalas oleva IKT võimekuse ühtseks liitmist läbi võiks viia, telliti kaks analüüsi (Roosimaa & Tabur, 2012, lk 71).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Roosimaa, R. & Tabur, L., 2012. Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse loomise taust ja protsess asjaosaliste ekspertide pilgu läbi. Rmt: L. Tabur & A. Talmar-Pere, toim-d *ViAble Security. Haritud turvalisus*. Tallinn: Sisekaitseakadeemia, lk 62–84.

III TEATMETEOS

1. Entsüklopeedia, leksikon, sõnastik

Viide teksti sees:

Sotsiaalprobleemide entsüklopeedia (Parrillo, 2008, p. 235) kirjeldab digitaalset lõhet (ingl *digital divide*) kui olukorda, milles osa inimestel on võimalik kasutada tehnoloogiat ja teistel mitte.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Parrillo, V. N. toim., 2008. Digital divide. Rmt: *Encyclopedia of Social Problems*. Los Angeles, London: SAGE, p. 235.

2. Entsüklopeedia, leksikon, sõnastik (veebimaterjal)

Viide teksti sees:

Õigekeelsussõnaraamat defineerib päringut kui järelepärimist või info leidmise korraldust infosüsteemis (Erelt *et al.*, 2013).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Erelt, T., Leemets, T., Mäearu, S. & Raadik, M., 2013. Päring. Rmt: *Eesti õigekeelsussõnaraamat*. [Võrgumaterjal] Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus. Leitav: <http://www.keelevaab.ee/> [Kasutatud 04.01.2017].

IV AJAKIRJA ARTIKKEL

1. Viitamine ühe autoriga allikale

Viide teksti sees:

Eintalu (2007, lk 2210) rõhutab, et eetika ja seadused ei saagi olla samaväärsed, kuid neil peaks olema teatav ühisosa.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Eintalu, T., 2007. Seadus ja eetika: Avaliku teenistuse eetikakoodeksi juhtum. *Akadeemia*, nr 10, lk 2210–2232.

2. Sama autor, mitu erinevat allikat (samal aastal)

Viide teksti sees:

Tiivel (2005a; 2005b) osundab sellele, et Saksa õigusruumis peetakse kinnistusmenetlust tsiviilkohtumenetluse hagita osaks, kusjuures seadusjärgset varasuhet saab asendada ainult mõne seaduses sätestatud varasuhetega.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Tiivel, R., 2005a. Abikaasade varasuhetest abieluvararegistri ja kinnistusraamatu valguses. *Juridica*, XIII(VII), lk 439–450.

Tiivel, R., 2005b. Kinnistamine kohtulahendi alusel. *Juridica*, XIII(III), lk 209–217.

3. Andmebaasidest leitud ja kasutatud allikad

3.1. Viitamine ühe autoriga allikale

Viide teksti sees:

Evans (2010, p. 422) tähendab, et liberaalsus ei sea kahtluse alla enam mitte pelgalt klassikalist elu-surma küsimust, vaid kodusõda on mõjutatav üldisemast biopoliitilisest sunnist.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Evans, B., 2010. Foucault's Legacy: Security, War and Violence in the 21st Century. *Security Dialogue*, 41(4), pp. 413–433.

3.2. Viitamine rohkem kui kahe autoriga allikale

Viide teksti sees:

Goodchild jt (2016, pp. 255–256) nendivad, et kui tubakas maksustada, võib see vähendada suitsetamisest tingitud surmade arvu ja seega aidata kaasa ülemaailmsete tervise edendamise eesmärkide saavutamisele.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Goodchild, M., Perucic, A.-M. & Nargis, N., 2016. Modelling the Impact of Raising Tobacco Taxes on Public Health and Finance. *Bulletin of the World Health Organization*, 94(4), pp. 250–257.

V ARTIKKEL AJALEHES

1. Artikkel paberväljaandes

1.1. Autoriga artikkel

Viide teksti sees:

Sikk (2014) kirjutab oma artiklis sellest, et Kohtla-Järvel õpivad siseturvalisust samas grupis nii vene- kui ka eestikeelsest koolist pärit noored.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Sikk, R., 2014. Vene noored õpivad Eestit kaitsma. *Eesti Päevaleht*, 4. aprill, lk 7.

1.2. Artikli autor puudub

Viide teksti sees:

2008. aastal toimusid õppused, kus osalesid nii maakondade kriisikomisjoni liikmed kui ka valitsusasutuste spetsialistid (Piirist piirini, 2008).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Piirist piirini, 2008. Toimus kriisikommunikatsiooni koolitus Haapsalus. *Piirist piirini*, nr 2 (3), lk 6.

2. Artikkel internetiväljaandes

Viide teksti sees:

Tartu Ülikooli ööraamatukogus saab tasuta kohvi või teed juua (Kula, 2017).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Kula, K., 2017. Tartu ülikooli ööraamatukogu avab tänasest ukсед. *Tartu Postimees*, [Võrgumaterjal] Leitav: <http://tartu.postimees.ee> [Kasutatud 02.01.2017].

VI DOKUMENDID

1. Seadus

Viide teksti sees:

Avaliku teenistuse seaduse § 5 sätestab avaliku teenistuse iseloomu. Ühest küljest on see riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse avalik-õiguslik teenistus- ja usaldussuhe ametnikuga ametiasutuse avaliku võimu teostamisega seotud ülesannete täitmiseks. Teisalt on avalik teenistus ka riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse eraõiguslik töösuhe isikuga üksnes avaliku võimu teostamist toetavate ametiasutuse ülesannete täitmiseks. (Avaliku teenistuse seadus, 2012)

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Avaliku teenistuse seadus (2012) RT I, 06.10.2016, 3.

2. Määrus ja dokumendid (käskkirjad, asutusesised käskkirjad jms)

Viide teksti sees:

Määruse § 1 lõike 1 alusel võib vangla territooriumile tööhõive tagamiseks rajada kaitise (Justiitsminister, 2007).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Justiitsminister, 2007. *Vangla territooriumile kaitise rajamise lepingu nõuded. Määrus*. RTL 2001, 83, 1142.

3. Standard

Viide teksti sees:

Imitarnetoru, mida kasutatakse looduslikes veekogudes, peab olema vähemalt 200 mm siseläbimõõduga (Eesti Standardikeskus, 2012, lk 14).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Eesti Standardikeskus, 2012. Ehitiste tuleohutus. *Osa 6: Tuletõrje veevarustus. EVS 812-6:2012*, Tallinn: Eesti Standardikeskus.

4. Kohtulahend

Viide teksti sees:

R. Losmani kaebuse kohaselt eksisid politseinikud mitme punkti vastu: puudus seaduslik alus sõiduki peatamiseks ja kontrollimiseks ning mitme ametiisiku poolt teostav kontroll toimus samaaegselt (Roman Lossmani väärteoasi liiklusseaduse § 228 järgi, 2014).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Roman Lossmani väärteoasi liiklusseaduse § 228 järgi (2014), 3-1-1-22-14.

5. Internetileheküljelt pärinev dokument

Viide teksti sees:

Siseministeeriumi dokumendis "Valitsemisala arengukava 2014–2017" (edaspidi VAAK) tuuakse esile, et tõhustamiseks keemiapäästemeeskondade väljaõpet arendatakse 2015. aastaks koos Sisekaitseakadeemiaga välja võimekus praktilisteks harjutusteks ammoniaagi ja sööbivate ainetega (Siseministeerium, 2013).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Siseministeerium, 2013. *Valitsemisala arengukava 2014–2017*. [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.siseministeerium.ee/17410/> [Kasutatud 12.12.2014].

6. Internetileheküljelt pärinev informatsioon

Viide teksti sees:

Füüsiline isik võib jahipidamise, enese ja oma vara kaitse, sporditegemise, kutsealal tegutsemise ja kollektsioneerimise eesmärkidel omada relva (Politsei- ja Piirivalveamet, 2014).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Politsei- ja Piirivalveamet, 2014. *Relva soetamine füüsilisele isikule*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://politsei.ee/et/teenused/relvaluba/> [Kasutatud 01.12.2014].

VII MUUD INTERNETIALLIKAD

1. Pressiteade

Viide teksti sees:

Valitsus otsustas, et aastal 2017 on Eestis sisserände piirarvuks 1317, mis moodustab 0,1 protsenti Eesti elanikkonnast (Klopets, 2016).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Klopets, M., 2016. *Valitsus kehtestas legaalse sisserände piirarvuks 1317 inimest*. [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.siseministeerium.ee/et/uudised/valitsus-kehtestas-legaalse-sisserande-piirarvuks-1317-inimest-0> [Kasutatud 04.01.2017].

2. Blogipostitus

Viide teksti sees:

Tulevane peaminister juhtis juba 2020. detsembris tähelepanu vajadusele ühiseid jõupingutusi kriisiga võitlemisel suurendada (Kallas, 2020).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Kallas, K., 2020. *Koroonakriis on meie tänane kõige suurem väljakutse*. [Võrgumaterjal] Leitav: <https://kajakallas.ee/postitus/koroonakriis-on-meie-tanane-koige-suurem-valjakutse/> [Kasutatud 09.03.2021].

VIII E-KIRI JA INTERVJUU

1. Intervjuu

Viide teksti sees:

Intervjuudest selgus, et asjatundja arvamust ei saa tõendina kasutada (Jürgenson, 2013).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Jürgenson, K., 2013. *Intervjuu Kalle Jürgensoniga [Intervjuu]* (03.12.2013).

2. E-kiri

Viide teksti sees:

11.02.2014 töötajate üldlisti saadetud e-kirjas selgitab Sisekaitseakadeemia üldosakonna spetsialist Tiina Kopli lahti projektidokumentidega seotud protseduurid (Kopli, 2014).

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Kopli, T., 2014. *E-kiri SKA töötajatele [E-kiri]* (11.02.2014).

IX VAHENDATUD VIITAMINE

Viide teksti sees:

Flick (2006, lk 245–246 ref Laherand, 2008, lk 258) toob välja, et dokumendianalüüsi võib kasutada iseseisva andmete kogumise meetodina, aga see võib täiendada ka teisi meetodeid, näiteks intervjuusid.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Laherand, M.-L., 2008. *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Sulesepp.

X AVALDAMATA ALLIKAD

Avaldamata allikate hulka kuuluvad ka varasemad käsikirja autori või autorite koostatud üliõpilastööd ja koolitusmaterjalid.

1. Magistritöö

Viide teksti sees:

Vernik (2014, lk 61) toob oma magistritöös esile, et riigiametnike ja vabatahtlike seisukohad kattusid suures osas vabatahtlike käsitluse, motivaatorite ja vabatahtlike osalemisel merepääste teemades.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Vernik, J., 2014. *Vabatahtlike osalemine Eesti merepäästesüsteemis. Magistritöö*. Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

2. Koolitusmaterjal

Viide teksti sees:

Guthan (2008, lk 5) toob välja, et enamik meeskondi töötab alla oma potentsiaali.

Kirje kasutatud allikate loetelus:

Guthan, H., 2008. *Meeskonna juhtimine ja koostöö. Koolitusmaterjal*. Tallinn: OÜ Inscape Baltic.